

DIGITAL SKILLS FOR PEOPLE LIVING IN THE 3RD AGE
Effective Digital Access to Public Services

PROJEKT DIGITAL ACCESS

VZDĚLÁVACÍ MODUL

Vyhledávání a používání informací na internetu

Kód: M4BC

Vypracovala: ITPIO

Říjen 2018

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Obsah

SHRnutí.....	4
KLÍČOVÁ SLOVA.....	4
CÍLE MODULU.....	4
LEKCE 1. STAHOVÁNÍ, ČTENÍ A POROZUMĚNÍ ZÁKLADNÍM INFORMACÍM A DOKUMENTŮM.....	6
Specifické cíle Lekce 1.....	6
Soubory.....	6
Formát souboru.....	7
Typy formátů souborů.....	7
Přípony souborů a účely různých typů souborů.....	7
Stahování souborů.....	8
Webový prohlížeč.....	9
Nejoblíbenější webové prohlížeče	9
Stahování souborů z webu.....	9
Ukládání souborů v počítači.....	10
Videa, jak stahovat soubory z internetu.....	10
LEKCE 2: SPRÁVNÉ VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ NA INTERNETU.....	11
Specifické cíle Lekce 2.....	11
Nejoblíbenější webové vyhledávače.....	11
Jak používat vyhledávače.....	12
Jak najít informace online.....	13
K dalšímu shlednutí.....	16
CVIČENÍ.....	17
Otázky.....	17
Případová studie „Penzijní úřad“	19
DALŠÍ ČTENÍ A ZDROJE.....	20
BIBLIOGRAFIE.....	21
ŘEŠENÍ CVIČENÍ.....	22
Odpovědi na otázky.....	22

UČEBNÍ HODINY: [UČEBNÍ HODINY VŠECH LEKCÍ]

PRACOVNÍ VYTÍŽENÍ: [UČEBNÍ HODINY VŠECH LEKCÍ + CELKOVÝ ČAS NA CVIČENÍ]

SHRNUTÍ

Učební modul poskytuje pokyny pro stahování dat, čtení a porozumění základním informacím a dokumentům pro začátečníky, jako jsou funkce stahování v běžných webových prohlížečích, různé typy souborů a jejich účely, správné vyhledávání informací o klíčových slovech na internetu, fráze, správné zadávání slov a frází.

Modul klasifikuje různé typy souborů podle jejich vlastností a obsahu a dále vysvětluje různé přístupy k efektivnímu vyhledávání na webu. Poskytuje pokyny pro uživatele týkající se souvisejících témat.

Cílovým výsledkem jsou vyškolení, kteří získají znalosti a rozvinou své dovednosti, aby mohli na internetu správně hledat pomocí klíčových slov a frází a aby správně slova a fráze klasifikovali.

KLÍČOVÁ SLOVA

Soubor, formát souboru, typy formátů souboru, přípona souboru, stahovat, webové prohlížeče, webové vyhledávání, "klíčová slova a fráze".

CÍLE MODULU

Činnosti / Dosažení

Stahování dat, čtení a porozumění základním informacím a dokumentům.
Správné vyhledávání informací na internetu.

Znalosti	Dovednosti	Kompetence
<p>Pochopení stahování dat, čtení a porozumění základním informacím a dokumentům</p> <p>Porozumění funkcím stahování dat v běžných webových prohlížečích, různé typy souborů a jejich účely</p> <p>Porozumění správnému vyhledávání informací na internetu: klíčová slova, fráze, správné zadávání slov a frází</p> <p>Základní informace vyhledávání na webu a procházení</p>	<p>Spojit pravidla se specifickými vlastnostmi a požadavky na dokumenty</p> <p>Definovat jasná a srozumitelná pravidla týkající se dokumentů a vyhledávání informací na internetu</p> <p>Diskutovat o pravidlech profesionály</p> <p>Identifikovat potenciální kritické body a navrhnout preventivní opatření</p>	<p>Autonomně vybrat pravidla / předpisy / normy, které mají být aplikovány v konkrétním dokumentu</p> <p>Implementovat sledovaná pravidla a požadavky</p> <p>Přizpůsobit dokument na základě reflexe, zpětné vazby, obtíží a slabých stránek</p> <p>Vyřešit problémy, které mohou vzniknout ve fázi přípravy dokumentu</p>

LEKCE 1. STAHOVÁNÍ, ČTENÍ A POROZUMĚNÍ ZÁKLADNÍM INFORMACÍM A DOKUMENTŮM

Specifické cíle Lekce 1

Stahování dat, čtení a porozumění funkcím v běžných webových prohlížečích, různé typy souborů a jejich účty

Soubory

Počítačový soubor je objekt v počítači, který ukládá data, informace, nastavení nebo příkazy používané s počítačovým programem. V grafickém uživatelském rozhraní (GUI), jako například Microsoft Windows, se soubory zobrazují jako ikony, které se vztahují k programu, který soubor otevírá. Existují různé typy počítačových souborů, určené pro různé účely. Soubor může být navržen tak, aby ukládal obraz, psanou zprávu, video, počítačový program nebo širokou škálu dalších druhů dat. Některé typy souborů mohou ukládat několik typů informací najednou. Pomocí počítačových programů může člověk otevřít, přečíst, změnit a zavřít počítačový soubor. Počítačové soubory mohou být znovu otevřeny, upraveny a zkopírovány libovolně mnohokrát.

Soubory na počítači lze vytvářet, přesouvat, upravovat, zvětšovat, zmenšovat a mazat.

Nezákladnější operace, které lze provádět se soubory, jsou:

1. Vytvořit nový soubor
2. Změnit přístupová oprávnění a atributy souboru
3. Otevřít soubor, což zpřístupní obsah souboru programu
4. Číst data ze souboru
5. Zapsat data do souboru
6. Zavřít soubor a ukončit propojení mezi ním a programem

Formát souboru

V počítači je formátem souboru rozložení souboru z hlediska uspořádání dat v rámci souboru. Program, který používá data v souboru, musí být schopen je rozpoznat a případně získat přístup k datům v rámci souboru.

Typy formátů souborů

Formáty souborů jsou určeny pro konkrétní typy dat, z nichž nejčastější jsou textové soubory, tabulkové soubory, obrazové soubory a multimediální soubory (hudba a video).

Přípony souborů a účely různých typů souborů

Mnoho počítačových systémů používá v názvech souborů přípony, aby pomohly identifikovat, co obsahují, známé také jako typ souboru. V počítačích se systémem Windows se přípony skládají z tečky na konci názvu souboru, za níž následuje několik písmen pro identifikaci typu souboru.

- Word dokumenty (.doc, .docx)
- Formáty tabulkových souborů (.xls, .xlsx)
- Stránky webového textu (.htm nebo .html)
- Obrázky webových stránek (.gif a .jpg)
- Adobe Acrobat soubory (.pdf)
- Spouštěcí programy (.exe)
- Multimediální soubory (.mp3 a další)

TIP: Přípony souborů v názvech uložených souborů by neměly být měněny. V případě, že je přípona souboru vymazána nebo změněna, informace, které obsahuje, nebudou přístupné.

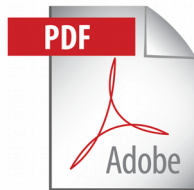
Obecné symboly pro různé formáty souborů:

.doc
.docx

.xls
.xlsx

.pdf

.jpg
.jpeg

Stahování souborů

V počítačových sítích, znamená download - ke stažení (zkratka DL) přijímat data ze vzdáleného systému, typicky ze serveru přes webovou stránku, FTP server, e-mailový server nebo jiné podobné systémy. Velmi běžný termín „Download“ má několik významů a) jedná se o soubor, který je nabízen ke stažení; b) jeden nebo více souborů, které byly staženy, nebo c) proces přijetí souboru.

Obecné symboly stahování souborů (uložení v počítači):

Webový prohlížeč

Webový prohlížeč je softwarový program, který umožňuje uživateli vyhledávat, získat přístup a zobrazovat webové stránky. V běžném používání je webový prohlížeč obvykle zkrácen na „prohlížeč“. Prohlížeče slouží především pro zobrazování a přístup k webovým stránkám na internetu.

Nejoblíbenější webové prohlížeče

Google Chrome

Mozilla Firefox

Internet Explorer

Opera

Safari

Stahování souborů z webu

Existuje několik typů souborů, které lze stáhnout z webu - dokumenty, obrázky, aplikace atd. Když vyberete soubor ke stažení, webový prohlížeč se zeptá, co souborem dělat.

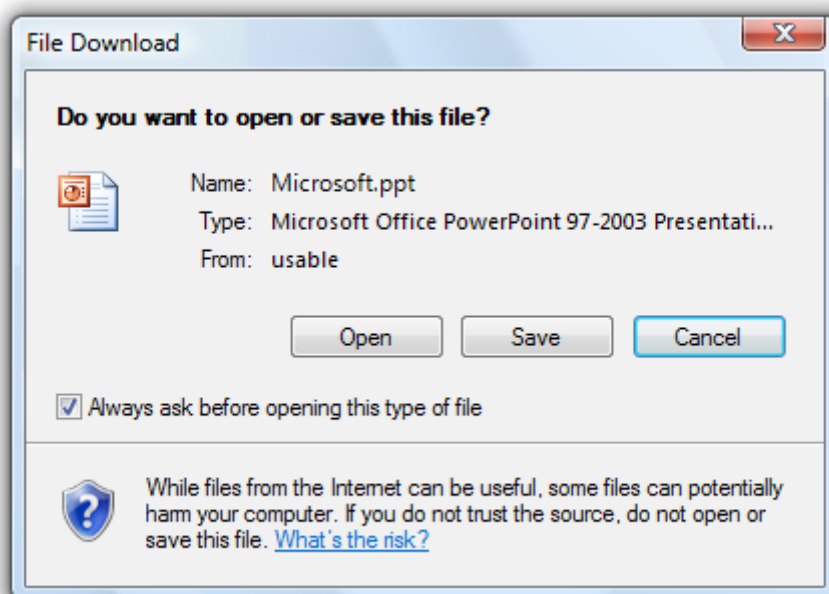

1. Otevřete soubor a zobrazte ho, ale neukládejte ho do svého osobního počítače (PC);
2. Uložte soubor do PC do výchozího umístění pro stahování;

3. Uložte jako jiný název a typ souboru nebo do jiného umístění ve vašem PC.
4. Otevřete soubor v počítači;
5. Zrušte stahování a přejděte zpět na procházení webu;

Ukládání souborů v počítači

1. Klikněte na soubor
2. Vyberte si možnost z dialogového okna:

Videa, jak stahovat soubory z internetu

1. <https://www.youtube.com/watch?v=R3TT05ulSvw>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=eXkUL4ZVx64>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=sv2EFi1ev78>

LEKCE 2: SPRÁVNÉ VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ NA INTERNETU

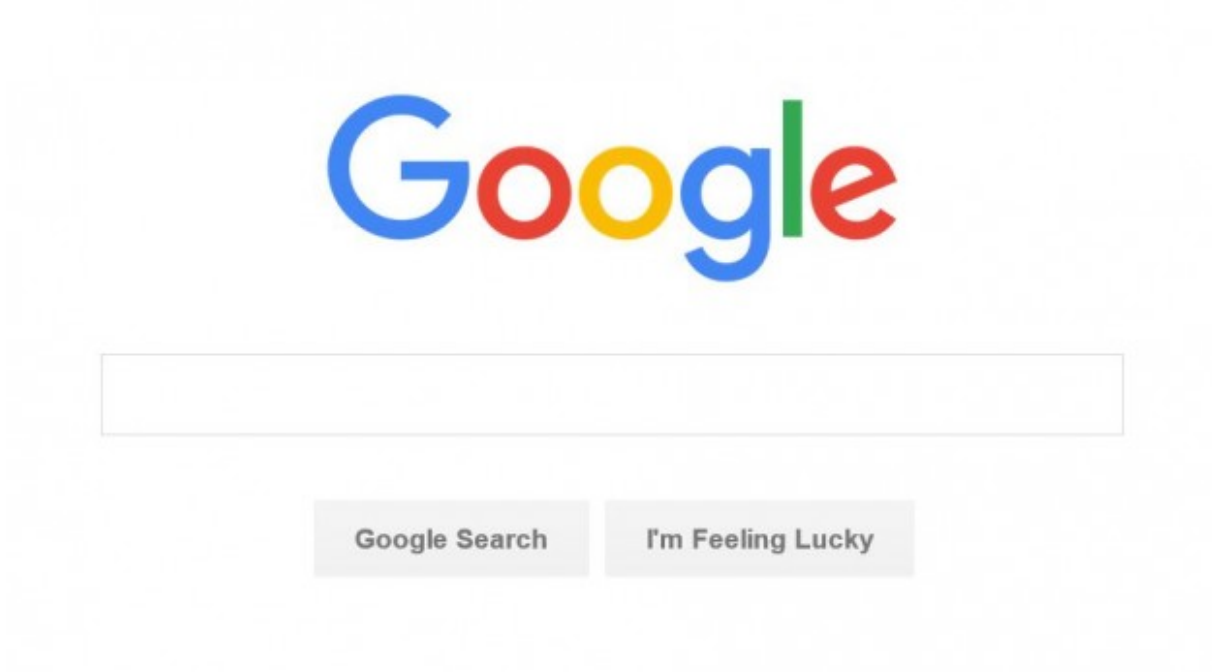
Specifické cíle Lekce 2

Správné vyhledávání na internetu za použití klíčových slov a frází, definování správného zadávání slov a frází

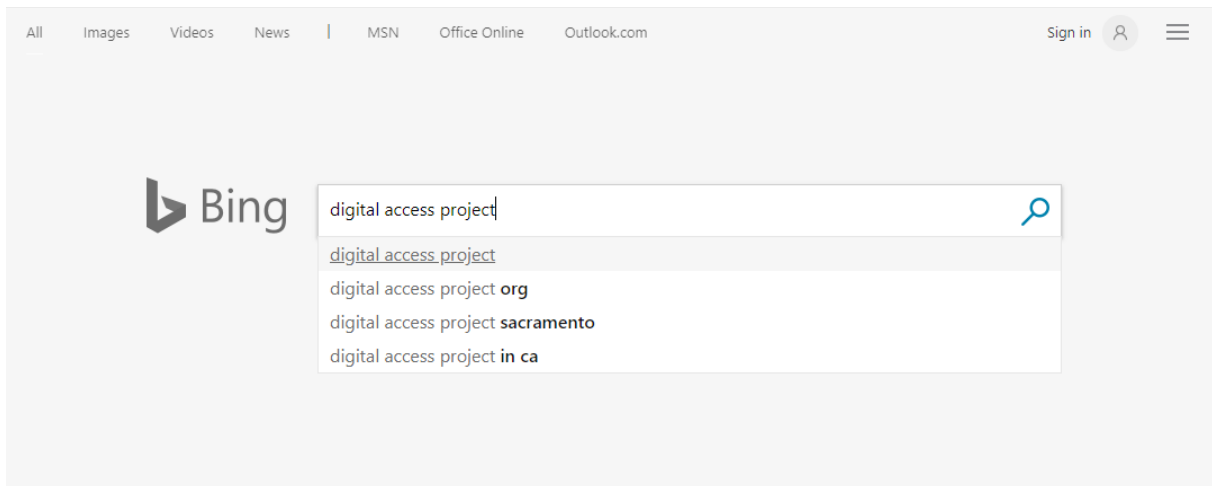
Chcete-li zahájit vyhledávání na internetu nebo navštívit konkrétní webovou stránku, musíte použít webové vyhledávací nástroje. Webový vyhledávač je softwarový systém, který je určen pro vyhledávání informací na webu.

Nejoblíbenější webové vyhledávače

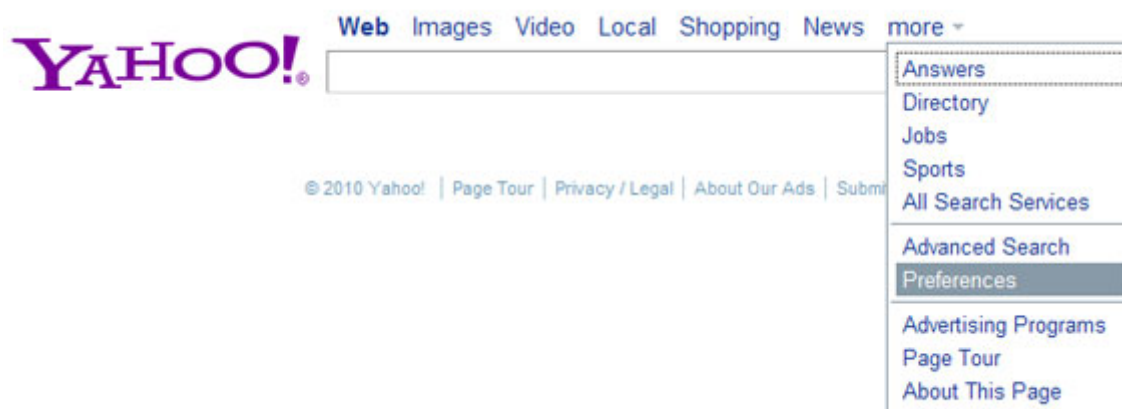
www.google.com

www.bing.com

www.yahoo.com

Jak používat vyhledávače

Většina vyhledávačů pracuje podobným způsobem. Do vyhledávacího pole byste měli zadat klíčová slova pro informace, které hledáte, a vyhledávač vám k nim vygeneruje seznam výsledků. Tento výsledek je v angličtině znám také jako "hit". Různé kombinace klíčových slov, které zadáte, ovlivní vaše výsledky.

Jak najít informace online

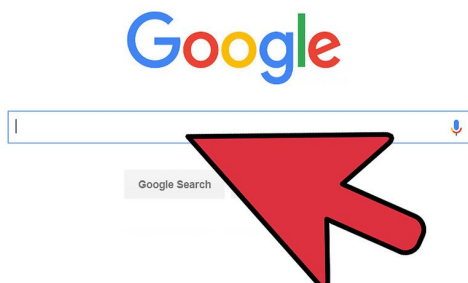
1. Otevřete webový prohlížeč:

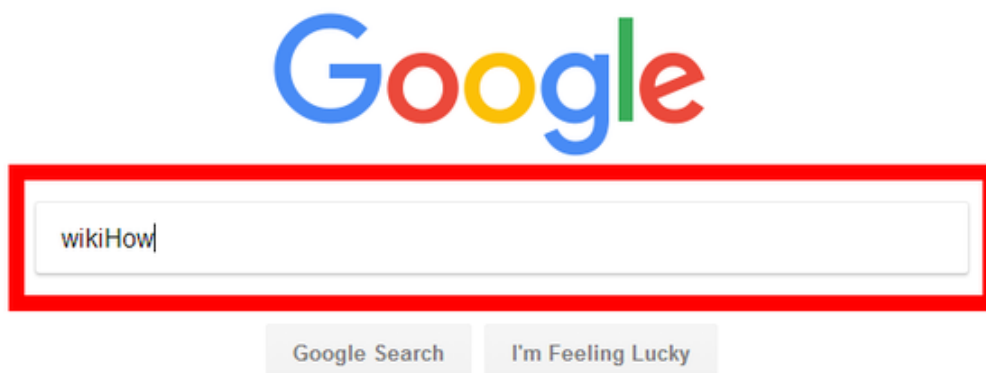
2. Vyberte si preferovaný vyhledávač:

3. Přejděte na „vyhledávací lištu“ vyhledávače:

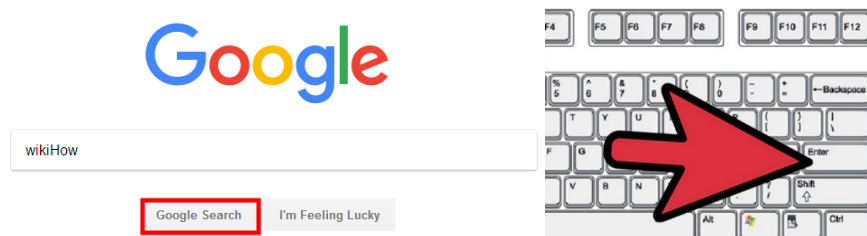

4. Vyberte několik nejkonkrétnějších nebo relevantních klíčových slov nebo frází, které popisují vaše téma, a zadejte svůj výběr slov do vyhledávacího panelu nabízeného vybraným vyhledávacím nástrojem:

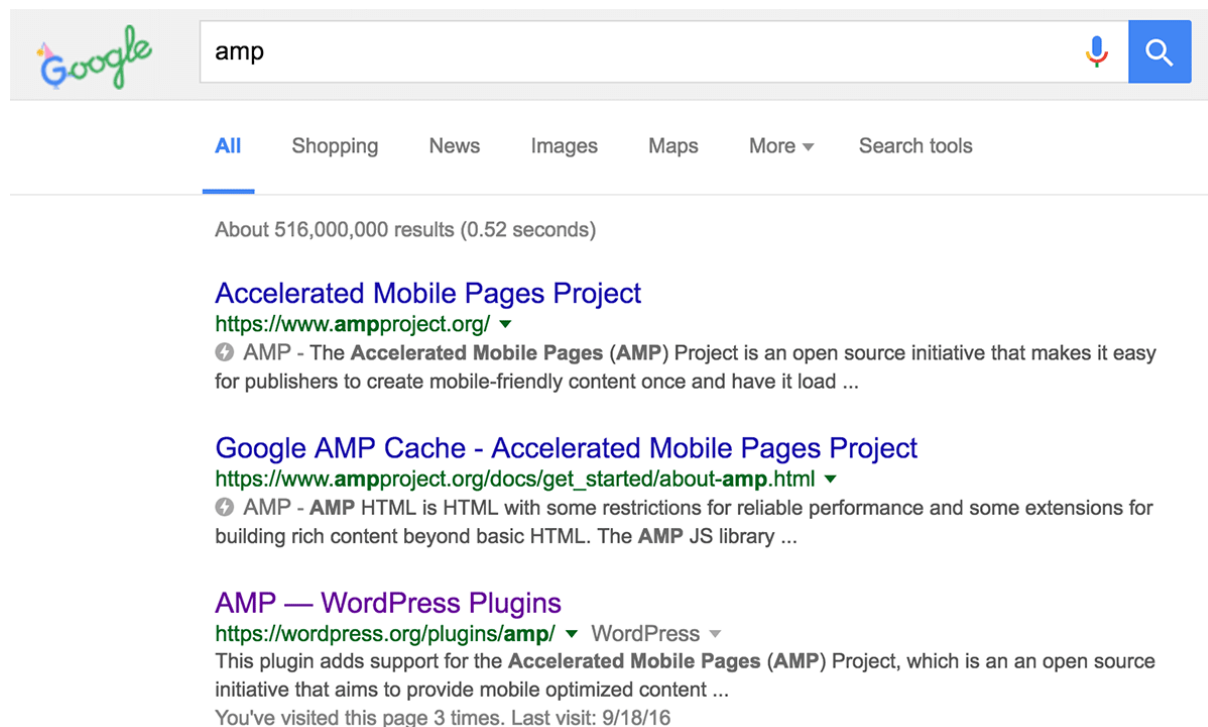

TIP: Velká a malá písmena a interpunkce obecně nemají na výsledky vyhledávání žádný vliv.

5. Klikněte na Hledat nebo zmáčkněte "Enter" na své klávesnici:

6. Výsledky vyhledávání jsou obecně prezentovány v řadě výsledků:

The screenshot shows a Google search interface with the search term 'amp'. The search results are displayed in a list format. The first result is 'Accelerated Mobile Pages Project' with the URL <https://www.ampproject.org/>. The second result is 'Google AMP Cache - Accelerated Mobile Pages Project' with the URL https://www.ampproject.org/docs/get_started/about-amp.html. The third result is 'AMP — WordPress Plugins' with the URL <https://wordpress.org/plugins/amp/>. The search results are presented in a clean, modern layout with blue links and green text for URLs.

TIPY JAK EFEKTIVNĚ VYHLEDÁVAT NA INTERNETU

1. Začněte s jednoduchými vyhledávacími dotazy. Když používáte vyhledávače, je nejlepší omezit dotaz na několik stručných slov. Pokuste se vymyslet nejjednodušší způsob, jak popsat, co hledáte. Nemusíte používat úplné věty, spíše stačí zadat několik důležitých termínů.
2. Vyhledávejte s uvozovkami. Kdykoliv hledáte konkrétní frázi, napište frázi uvnitř uvozovek ("fráze") a vyhledejte ji. Uvozovky říkají vašemu vyhledávači, aby vyhledal jakékoli místo, kde se tato konkrétní slova objeví. To vám pomůže zefektivnit vyhledávání a vytřídit věci, které nejsou pro vás relevantní.
3. Vyzkoušejte alternativní slova. Kdykoliv něco hledáte, zkuste to vyhledat několika různými způsoby. Použijte synonyma a / nebo dejte svůj dotaz do jiné formy. Způsobí to, že vám vyhledávač nabídne různé výsledky a pomůže vám najít to, co potřebujete.
4. Nepoužívejte běžná slova a interpunkci. Běžné výrazy jako „a“ a „the“ (členy v angličtině) se nazývají stop slova a jsou obvykle ignorována. Interpunkce je také

obvykle ignorována. Existují však výjimky. Při hledání konkrétní fráze v uvozovkách by měla být použita běžná slova a interpunkční znaménka.

5. Klíčová slova oddělte pomlčkou. Pomlčku použijte, abyste od sebe oddělili vyhledávací výrazy ve snaze nalézt nejrelevantnější odkazy a pomohli vyhledávači rozlišit mezi dvěma samostatnými klíčovými slovy.
6. Použijte pokročilá vyhledávání. Chcete-li upřesnit své vyhledávání podle data, země, množství, jazyka nebo jiných kritérií, klikněte na tlačítko Rozšířené vyhledávání u vyhledávacího pole na stránce Google Start nebo na stránce s výsledky. Vyberte si téma z prohlížeče a vyhledejte obrázky, videa, zprávy atd. u Bing a Yahoo.

K dalšímu shlédnutí

1. <https://www.youtube.com/watch?v=LTJygQwYV84>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=uqxbZkBlhgo>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=SkKC1BnuQsE>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=SXB3ctsoiu0>

CVIČENÍ

Otázky

1. Jaký typ souboru může obsahovat text?
2. Mohu změnit příponu .xls souboru na .doc soubor a zachovat informace, které obsahuje?
3. JPEG je formát souboru vytvořený pro:
4. Co zde nepatří:
 - a. Internet Explorer
 - b. PDF
 - c. Mozilla Firefox
 - d. Safari
5. Vyberte správnou odpověď (mohu nebo nemohu):
 - a. Když stahuji soubor, mohu/nemohu ho uložit na mém PC;
 - b. Když stahuji soubor, mohu/nemohu změnit jeho umístění na mém PC;
 - c. Když stahuji soubor, mohu/nemohu změnit jeho příponu a uchovat informace, které obsahuje
6. Správně nebo špatně:
 - a. Google je formát souboru;
 - b. Mozilla Firefox je vyhledávač;
 - c. .doc je běžně používaný formát textového souboru;
 - d. .pdf je běžně používaný formát tabulkového souboru.
7. Správně nebo špatně:
 - a. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout klávesu Enter k vyhledání potřebné informace
 - b. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout jakoukoliv klávesu k vyhledání potřebné informace
 - c. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout <Ctrl> klávesu na klávesnici k vyhledání potřebné informace

8. Správně nebo špatně:

- a. informace obsažené v *.xls*, *.pdf* a *.doc* souborech lze měnit;
- b. *.txt* and *.doc* soubory nikdy neobsahují textové informace
- c. *.xls* and *.xlsx* soubory nejsou kompatibilní formáty souborů.

9. Správně nebo špatně:

- a. pouze *.jpeg* soubory mohou být staženy z internetu;
- b. pouze *.jpeg* and *.pdf* soubory mohou být staženy z internetu;
- c. jakýkoliv soubor v jakémkoliv formátu může být stažen z internetu.

10. Webový prohlížeč je:

Případová studie „Penzijní úřad“

Vyplňte a zašlete poštou Penzijnímu úřadu tištěnou kopii specializovaného dokumentu žádosti, jejíž vzor je k dispozici na internetových stránkách úřadu. Neznáte adresu webové stránky úřadu.

Otázky:

1. Jak najdete potřebnou webovou adresu? Podrobně popište všechny vaše akce, které hodláte provést (minimálně 3, ale více než 5 kroků).
2. Jak zpřístupníte ve svém počítači šablonu dokumentu, abyste ji mohli vyplnit? Podrobně popište všechny vaše akce, které hodláte provést (minimálně 3, ale více než 5 kroků).
3. Co přesně uděláte po vyplnění šablony dokumentu, aby bylo možné ho zaslat poštou do Penzijního úřadu (nejméně 2, ale více než 3 kroky)?

DALŠÍ ČTENÍ A ZDROJE

1. https://downloads.bbc.co.uk/connect/BBC_First_Click_Beginners_Guide.pdf
2. <https://www.free-computer-tutorials.net/internet-basics.html>
3. <https://study.com/academy/lesson/file-extensions-and-file-types-mp3-gif-jpg-docx-xlsx-exe-more.html>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=ZnYIQdkDPg4>
5. <https://www.coursera.org/lecture/data-management/file-formats-zZ0Z0>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=mVmPgaiq7Hw>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=R3TT05ulSvw>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=9rzteBw1IBQ>
9. https://learndigital.withgoogle.com/digitalworkshop-eu?&ds_kid=43700033616249787&gclid=Cj0KCQjwi8fdBRCVARIsAEkDvnJDB4P7751cVBDNXqkidSX5HKrMiHtrIjXsCttFXTavCzj2kL6lIQcaAklrEALw_wcB&dclid=CMPLp9CO590CFVCnGwody1QBnQ
10. <https://dariknews.bg/novini/liubopitno/kak-da-tyrsim-pravilno-v-google-video-2015099>

BIBLIOGRAFIE

2015, John Wiley & Sons, The Internet for Dummies

2005, Pearson, Internet Effectively: A Beginner's Guide to the World Wide Web

2018, Independently published, Computers Made Easy: From Dummy To Geek

2015, Que Publishing, Computer Basics Absolute Beginner's Guide, Windows 10 Edition

2015, Workman Publishing Company, "Is This Thing On?": A Friendly Guide to Everything Digital for Newbies, Technophobes, and the Kicking & Screaming

2009, Que Publishing, Absolute Beginner's Guide to Computer Basics

2016, Labyrinth Learning, Welcome To Computer Basics: Microsoft Windows 10 and Office Online

ŘEŠENÍ CVIČENÍ

Odpovědi na otázky

1. Jaký typ souboru může obsahovat text?

Odpověď: **.doc, .docx, .pdf**

2. Mohu změnit příponu .xls souboru na .doc soubor a zachovat informace, které obsahuje?

Odpověď: **Ne.**

3. *JPEG* je formát souboru vytvořený pro:

Odpověď: **fotografie.**

4. Co zde nepatří:

- a. Internet Explorer
- b. PDF**
- c. Mozilla Firefox
- d. Safari

5. Vyberte správnou odpověď:

- a. Když stahuji soubor, mohu/nemohu ho uložit na mém PC;
- b. Když stahuji soubor, mohu/nemohu změnit jeho umístění na mém PC;
- c. Když stahuji soubor, mohu/nemohu změnit jeho příponu a uchovat informace, které obsahuje

Odpověď:

- a. Když stahuji soubor, mohu ho uložit na mém PC;**
- b. Když stahuji soubor, mohu změnit jeho umístění na mém PC;**
- c. Když stahuji soubor, nemohu změnit jeho příponu a uchovat informace, které obsahuje**

6. Správně nebo špatně:

- a. Google je formát souboru;
- b. Mozilla Firefox je webový vyhledávač;
- c. *.doc* je běžně používaný formát textového souboru;
- d. *.pdf* je běžně používaný formát tabulkového souboru.

Odpověď:

- a. Google je formát souboru - ŠPATNĚ
- b. Mozilla Firefox je webový vyhledávač - ŠPATNĚ
- c. *.doc* je běžně používaný formát textového souboru – SPRÁVNĚ
- d. *.pdf* je běžně používaný formát tabulkového souboru – ŠPATNĚ

7. Správně nebo špatně:

- a. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout klávesu Enter k vyhledání potřebné informace
- b. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout jakoukoliv klávesu k vyhledání potřebné informace
- c. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout klávesu <Ctrl> na klávesnici k vyhledání potřebné informace

Odpověď:

- a. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout klávesu Enter k vyhledání potřebné informace - SPRÁVNĚ
- b. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout jakoukoliv klávesu k vyhledání potřebné informace - ŠPATNĚ
- c. Můžu napsat frázi do vyhledávacího pole webového vyhledávače a zmáčknout klávesu <Ctrl> na klávesnici k vyhledání potřebné informace - ŠPATNĚ

8. Správně nebo špatně:

- a. informace obsažené v *.xls*, *.pdf* a *.doc* souborech lze měnit;
- b. *.txt* a *.doc* soubory nikdy neobsahují textové informace
- c. *.xls* a *.xlsx* soubory nejsou kompatibilní formáty souborů;

Odpověď:

- a. informace obsažené v *.xls*, *.pdf* a *.doc* souborech lze měnit - ŠPATNĚ
- b. *.txt* a *.doc* soubory nikdy neobsahují textové informace - ŠPATNĚ
- c. *.xls* a *.xlsx* soubory nejsou kompatibilní formáty souborů - ŠPATNĚ

9. Správně nebo špatně:

- a. pouze *.jpeg* soubory mohou být staženy z internetu;
- b. pouze *.jpeg* and *.pdf* soubory mohou být staženy z internetu;
- c. jakýkoliv soubor v jakémkoliv formátu může být stažen z internetu.

Odpověď:

- a. pouze *.jpeg* soubory mohou být staženy z internetu - ŠPATNĚ
- b. pouze *.jpeg* and *.pdf* soubory mohou být staženy z internetu - ŠPATNĚ
- c. jakýkoliv soubor v jakémkoliv formátu může být stažen z internetu - SPRÁVNĚ

10. Webový prohlížeč je:

Odpověď: Webový prohlížeč je softwarová aplikace pro přístup k informacím na webu.